

**UCHWAŁA NR XLIX/302/2023
RADY GMINY W OKSIE**

z dnia 30 listopada 2023 r.

**w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Oksa
na lata 2019-2022 oraz Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Oksa na lata 2023-2026**

Na podstawie art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami(Dz. U. z 2022 r. poz. 840, z 2023 r. poz. 951, 1688, 1904) Rada Gminy w Oksie uchwała, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się sprawozdanie z realizacji w latach 2021-2023 Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Oksa na lata 2019-2022 (za okres od 21 września 2021 do 20 lutego 2023 r. oraz Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Oksa na lata 2023-2026 (za okres od 21 lutego 2023 do 21 września 2023 r.) stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Oksa.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Krzysztof Kolekta

Uzasadnienie
do uchwały Nr XLIX / 302 /2023

Rady Gminy w Oksie

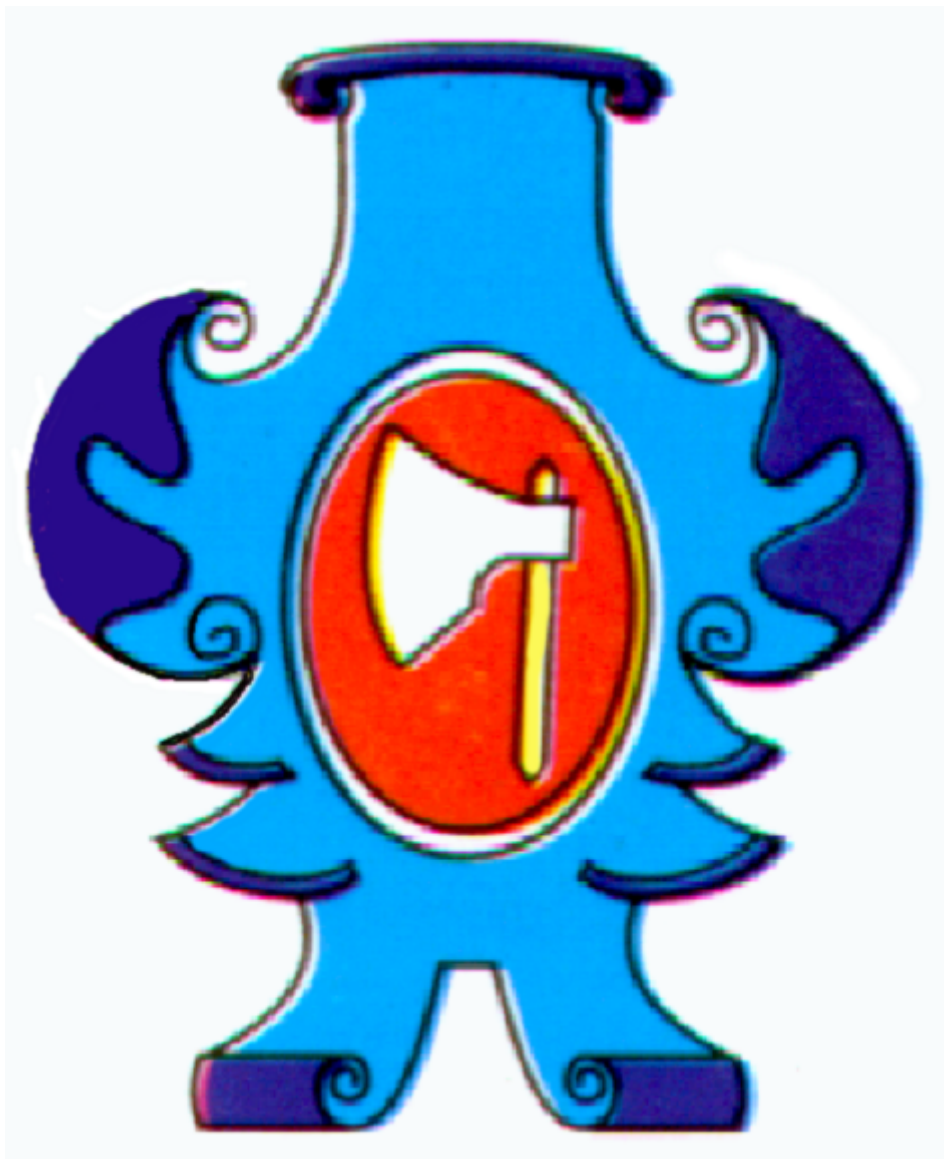
z dnia 30 listopada 2023 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Oksa na lata 2019-2022 oraz Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Oksa na lata 2023-2026.

Art 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r. poz. 840, z 2023 r. poz. 951, 1688, 1904) nakłada na wójta obowiązek sporządzenia, co 2 lata, sprawozdania z realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy, które następnie przedstawiane jest Radzie Gminy.

Z uwagi na obowiązek ustawowy przedstawienia sprawozdania Radzie Gminy podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.

Załącznik do uchwały Nr XLIX / 302 /2023
Rady Gminy w Oksie z dnia 30 listopada 2023 r.
w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji
Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Oksa na lata 2019-2022 oraz
Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Oksa na lata 2023-2026

Sprawozdanie z realizacji
Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Oksa
na lata 2019-2022
oraz
Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Oksa
na lata 2023-2026
za okres
od 21 września 2021 do 21 września 2023

I. Wstęp

Obowiązek sporządzenia gminnego programu opieki nad zabytkami wynika z art. 87 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 840, z 2023 r. poz. 951, 1688, 1904.)

W związku z powyższym Rada Gminy w Oksie w dniu 27 czerwca 2019 r. podjęła uchwałę Nr VIII/59/2019 w sprawie przyjęcia *Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Oksa na lata 2019 - 2022*.

Program został ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego (2019, poz. 3409) w dniu 5 września 2019 r. i wszedł w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Kontynuacją Programu z 2019 r. jest *Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Oksa na lata 2023 – 2026* przyjęty uchwałą Rady Gminy w Oksie Nr XLII/258/2023 w dniu 30 stycznia 2023 r., opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego (2023, poz. 801) w dniu 6 lutego 2023.

W myśl art. 87 ust. 5 wyżej wymienionej ustawy wójt sporządza co 2 lata sprawozdanie z wykonania Programu, które jest przedstawiane Radzie Gminy.

Niniejsze sprawozdanie dotyczy realizacji *Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Oksa na lata 2019 – 2022* (w okresie od 21 września 2021 r. do 20 lutego 2023 r.) oraz *Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Oksa na lata 2023-2026* (w okresie od 21 lutego 2023 r. do 21 września 2023 r.)

Przedmiotem *Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Oksa na lata 2019-2022* oraz *Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Oksa na lata 2023-2026* jest problematyka ochrony dziedzictwa kulturowego Gminy Oksa.

Celem opracowania *Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Oksa* było określenie głównych zadań i kierunków działań na rzecz ochrony i opieki nad zabytkami.

Założeniem opracowania *Programu* była poprawa stanu zasobów dziedzictwa kulturowego gminy poprzez określenie działań edukacyjnych kierowanych do mieszkańców gminy, organizacyjnych i finansowych kierowanych na elementy dziedzictwa kulturowego oraz upowszechnienie w świadomości społeczeństwa gminy potrzeb i zasad ochrony środowiska kulturowego. *Program* formułuje szereg działań związanych z opieką samorządu nad zabytkami gminy. Wyznaczone kierunki i zadania uwzględniają specyfikę dziejów gminy i charakter jej dziedzictwa kulturowego oraz są zgodne z celami wyznaczonymi w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Głównym odbiorcą *Programu* jest społeczność lokalna, która bezpośrednio powinna odczuć efekty jego wdrażania. Dotyczy to nie tylko właścicieli i użytkowników obszarów i obiektów zabytkowych, ale również wszystkich mieszkańców, gdyż zachowane i należycie pielęgnowane dziedzictwo kulturowe wyróżnia obszar gminy i przesądza o jej atrakcyjności.

Przyjęty przez Radę Gminy w formie uchwały *Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Oksa* jest elementem polityki samorządowej.

Program powinien służyć podejmowaniu planowych działań dotyczących: inicjowania, wspierania, koordynowania badań i prac z dziedziny ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego, upowszechniania i promowania dziedzictwa kulturowego, eksponowania walorów krajobrazu kulturowego, wykorzystania atrakcyjności zabytków dla potrzeb społecznych, gospodarczych i edukacyjnych.

Program powinien pomóc w aktywnym zarządzaniu zasobem stanowiącym dziedzictwo kulturowe gminy.

Kolejne sporządzane Programy opieki nad zabytkami winny uwzględniać pojawiające się nowe uwarunkowania prawne i administracyjne, zmieniające się warunki społeczne, gospodarcze i kulturowe, nowe kryteria oceny i aktualny stan zachowania zasobu oraz prowadzone okresowo oceny efektów wdrażania obowiązującego Programu.

W *Gminnym Programie Opieki nad Zabytkami Gminy Oksa na lata 2019-2022* oraz w *Gminnym Programie Opieki nad Zabytkami Gminy Oksa na lata 2023-2026* określono 4 główne priorytety i kierunki działań, tj.:

Priorytet I: Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego generalnie służyć ma: dbałości o krajobraz kulturowy regionu, o zachowanie jego charakterystycznych elementów zabytkowych i przyrodniczych oraz dążeniom do rewaloryzacji zniszczonych cennych elementów dziedzictwa, a także włączenia dziedzictwa kulturowego w obszar interwencji i wsparcia samorządu lokalnego.

Kierunek działań: zintegrowana ochrona dziedzictwa kulturowego i środowiska przyrodniczego

Zadanie 1: uwzględnianie zagadnień związanych z ochroną zabytków w studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;

Zadanie 2: przestrzeganie zapisów dotyczących działalności inwestycyjnej na obszarach objętych ochroną określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;

Zadanie 3: oznakowanie obiektów zabytkowych objętych ochroną prawną;

Zadanie 4: monitorowanie stanu zachowania zabytków.

Priorytet II – Opracowanie (zgodnie z art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami) procedur dofinansowania prac restauratorskich, konserwatorskich i prac budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru lub znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków.

Priorytet III: Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego jako element rozwoju społeczno-gospodarczego przyczynić się ma przede wszystkim do: ochrony obiektów o szczególnej wartości, zahamowania procesu degradacji zabytków i dążenia do poprawy ich stanu zachowania, wspierania racjonalnego wykorzystania środków finansowych na ratowanie obiektów szczególnie zagrożonych.

Kierunek działań: zahamowanie procesu degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania.

Zadanie 1: podejmowanie starań o uzyskanie środków zewnętrznych na renowację zabytków;

Zadanie 2: prowadzenie systematycznych kontroli stanu utrzymania i sposobu użytkowania obiektów zabytkowych znajdujących się w zasobach gminy;

Zadanie 3: zabezpieczenie obiektów zabytkowych przed pożarem, zniszczeniem lub kradzieżą.

Kierunek działań: Podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków na potrzeby społeczne, turystyczne i edukacyjne.

Zadanie 1: prowadzenie bieżących prac porządkowych przy zabytkowych zespołach zieleni;

Zadanie 2: reagowanie samorządu na brak należytej dbałości o zabytki;

Priorytet IV: Badanie i dokumentacja dziedzictwa kulturowego oraz promocja i edukacja służąca budowaniu tożsamości, uwzględnione w tym priorytecie kierunki działań i zadania służyć mają przede wszystkim szeroko rozumianemu wykorzystaniu zabytków dla potrzeb edukacyjnych i turystycznych oraz zachowaniu i kultywowaniu tradycji wynikających z kultury ludowej.

Kierunek działań: Udokumentowanie i ujęcie w Gminnej Ewidencji Zabytków wszystkich obiektów zabytkowych.

Zadanie 1: bieżąca aktualizacja Gminnej Ewidencji Zabytków;

Zadanie 2: włączenie do Gminnej Ewidencji Zabytków przydrożnych krzyży kapliczek oraz figur.

Kierunek działań: Edukacja i popularyzacja wiedzy o regionalnym dziedzictwie kulturowym

Zadanie 1: działania edukacyjne - powinny one być skierowane przede wszystkim do:

Ø właścicieli i zarządców obiektów – działania w zakresie popularyzowania wiedzy o normach prawa i standardów opieki nad zabytkami oraz informowania na temat możliwości pozyskania środków z funduszy krajowych i zagranicznych na konserwację zabytków;

Ø społeczeństwa – celem poszerzenie wiedzy o dziedzictwie kulturowym, zbudowanie emocjonalnej więzi oraz zwiększenie obywatelskiej odpowiedzialności za stan zabytków.

II. Realizacja Programu

Dziedzictwo niematerialne kultywowane jest głównie poprzez zachowanie obrzędowości i tradycji związanych ze świętami kościelnymi, dbałością o kapliczki, krzyże przydrożne, nagrobki na cmentarzach oraz silną tradycję patriotyczną.

Szczególną wagę przywiązuje się do dbałości o miejsca pamięci narodowej upamiętniające ważne wydarzenia historyczne. Corocznie odbywają się uroczystości upamiętniające te wydarzenia.

4 sierpnia 2023 r. - uroczystości upamiętniające mieszkańców Lipna pomordowanych przez własowców w dniu 4 sierpnia 1944 r.

17 września 2023 - uroczystości ku czci żołnierzy Wojska Polskiego i funkcjonariuszy Policji Państwowej pomordowanych w Katyniu, Charkowie, Twerze-Miednoje

We wrześniu 2022 r. za zgodą Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach wyspecjalizowana firma przeprowadziła prace konserwatorskie polegające na wykonaniu zabiegów pielęgnacyjnych w obrębie korony 1 drzewa gatunku dąb szypułkowy, rosnącego na terenie pozostałości parku w Zakrzowie wpisanego do rejestru zabytków nieruchomych woj. świętokrzyskiego pod nr. 131.

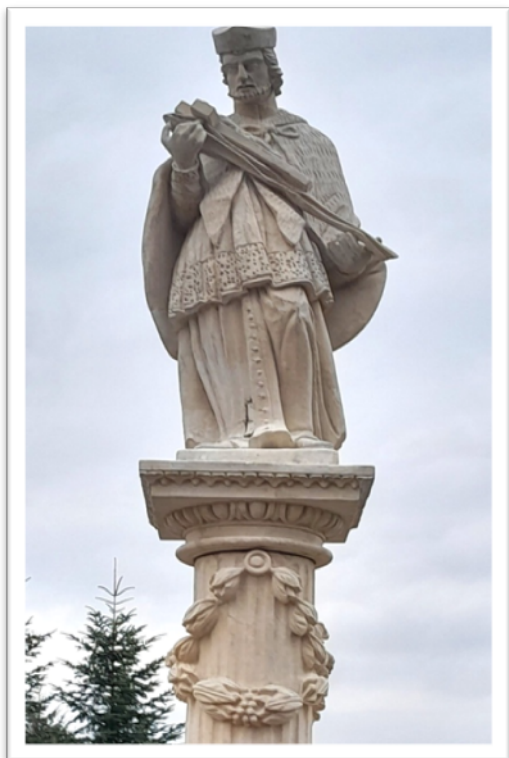
W dniu 9 grudnia 2022 r. w Węgleszynie, na działce ewidencyjnej Nr 740/2 stanowiącej własność Parafii Rzymskokatolickiej pw. Św. Andrzeja Apostoła w Węgleszynie odbył się montaż odnowionej figury – rzeźby przydrożnej z XVIII w. św. Jana Nepomucena.

Przeprowadzenie prac konserwatorskich przy zabytku możliwe było dzięki zaangażowaniu Stowarzyszenia „Młodzi Przyszłością” z siedzibą w Rembiechowie, które uzyskało na ten cel dotację Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach w kwocie 36 900,00 zł.

Figura została wpisana do Rejestru zabytków ruchomych województwa świętokrzyskiego pod nr. 432 B decyzją z dnia 30.12.2021 r.

Figura św. Jana Nepomucena - stan przed renowacją

Figura św. Jana Nepomucena - stan po renowacji

W 2023 r. pozyskano środki finansowe w kwocie:

Ø500 000,00 zł - na remont konserwatorski kościoła parafialnego w Węgleszynie (wymiana stolarki okiennej i drzwiowej oraz renowacja ołtarza głównego).

Ø500 000,00 zł - na remont konserwatorski kościoła parafialnego w Oksie (wymiana pokrycia dachowego).

Ø400 000,00 zł - na remont konserwatorski kościoła parafialnego w Oksie

(impregnacja i odgrzybienie kościoła parafialnego w Oksie).

W zakresie ochrony i opieki nad zabytkami Gmina Oksa współpracuje z placówkami oświatowymi, Ochotniczymi Strażami Pożarnymi, Kołami Gospodyń Wiejskich, kościołami oraz orkiestrą dętą z Zakrzowa, promując wartości materialne oraz niematerialne dziedzictwa kulturowego całej gminy.

W omawianym okresie prowadzono działania mające na celu polepszenie stanu obiektów zabytkowych oraz działania mające na celu zachowanie i kultywowanie dziedzictwa kulturowego.

Stan zachowania obiektów zabytkowych na terenie gminy jest nie najgorszy, z wyjątkiem budynku dawnego dworu w Lipnie, w którym do roku 2009 mieściła się Szkoła Podstawowa. Budynek ten od lat jest nieużytkowany i niszczeje a ze względu na toczące się postępowania sądowe związane z roszczeniami spadkobierców zablokowana jest możliwość swobodnego rozporządzania obiektem przez Gminę.

Cele *Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Oksa na lata 2019 – 2022* oraz *Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Oksa na lata 2023-2026* realizowane były w miarę możliwości finansowych. Działania te będą kontynuowane w kolejnych latach.

Sporz.: Anna Koziel